

LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBA

Mazā Pils iela 1, Rīga, LV-1050
Tālr. 67226536, fakss 67212241
e-pasts: lps@lps.lv
www.lps.lv

Nod.maks.kods: 40008020804
Nor.konts LV53UNLA0001001700906
AS "SEB banka"
kods UNLALV2X

10.11.2019

Uz 08.10.2019.

Rīga

Nr. 201910/SAN1312/NOS830

Nr. 1.2-4/45

Pārresoru koordinācijas centram

Par NAP2027 pirmo redakciju

Latvijas Pašvaldību savienība (LPS) sniedz savu viedokli par Latvijas Nacionālā attīstības plāna 2021. - 2027. gadam (NAP2027) pirmo redakciju.

- 1) LPS atkārtoti pieprasa, atbilstoši LPS 30. kongresa Rezolūcijai, kas pievienota pielikumā,

Reģionālo politiku noteikt kā vienu no NAP četriem stratēģiskajiem mērķiem.

Uzskatam, ka reģionālajai politikai ir jākoordinē sektoru politikas, kā tas ir noteikts Reģionālās attīstības likumā "reģionālā politika — valdības nostādnes un mērķtiecīga rīcība reģionālās attīstības veicināšanai, koordinējot nozaru attīstību atbilstoši atsevišķu valsts teritorijas daļu attīstības prioritātēm un sniedzot tiešu atbalstu atsevišķu valsts teritorijas daļu attīstībai".

- 2) Lai īstenotu šo principiālo pārmaiņu, ierosinām sekojošas izmaiņas (no kurām izriet nepieciešamība arī citiem papildinājumiem pirms nākamās apspriešanas).

Nr	Uzlabojama raksturs	Piedāvātais teksts	Pamatojums
3	Papildināt ar punktu	<ul style="list-style-type: none"> • Latvijā izlīdzināsies sociāli ekonomiskās atšķirības starp tās reģioniem, reģionos izveidos tieši vēlētas pašvaldības, kas rūpēsies par daudzveidību Latvijā un reģionu	Līdz šim reģionālā politika, kas balstīta uz vienvērtīgu nozaru pieeju ir bijusi nesekmīga. Lai novērstu depopulāciju nepieciešams

		konkurētspēju Eiropā, sadarbībā ar centrālo valdību un vietējām pašvaaldībām attīstīs katra reģiona salīdzinošās priekšrocības.	noteikt reģionu attīstību kā prioritāti.
29	Papildināt šo punktu ar otro daļu	Lai veicinātu latviešu tautas piesaisti savai dzimtenei, tiek veicināta ekonomikas dažādošana lauku teritorijās, izglītības un kultūras, veselības aprūpes pieejamība dzīvesvietas tuvumā, respektēta vietējo iedzīvotāju vēlme saglabāt pašvaldības.	Tikai vietējo iedzīvotāju lēmums var būt pamats pašvaldību apvienošanai, ja neveidojas nomales efekts.
36	Aizvietot trīs stratēģiskos mērķus ar četriem. Aizvietot pirmo teikumu ar diviem sekojošiem teikumiem. Izmainīt attēlu.	NAP2027 ietvaru veido četri stratēģiskie mērķi – Vienlīdzīgas iespējas, produktivitāte un ienākumi, sociālā uzticēšanās un reģionālā attīstība. NAP ietver astoņas prioritātes, kas sagrupētas divdesmit divos rīcības virzienos.	Bez šīs ceturtās prioritātes tiek apdraudēta nacionālā drošība
39 ¹	Papildināt ar 39 ¹ punktu	[39 ¹]Reģionālā attīstība veido pamatu Latvijas valsts kā mājokļa latviešu tautai ilgtspējīgai pastāvēšanai. Valsts īsteno atšķirīgas atbalsta politikas dažādiem apriņķiem. Apriņķi īsteno atšķirīgu atbalsta politiku dažādām pašvaldībām. Pašvaldības īsteno atšķirīgu atbalsta politiku dažādiem novada pagastiem un dažādām novada pilsētām,	Nepieciešamas iezīmēt dažādības stiprināšanu kā papildinošu un līdzsvarojosu elementu vienveidības stiprināšanai

		dažādām republikas pilsētu apkaimēm. Reģionālās attīstības veicināšana papildina nozaru attīstības veicināšanu, ko katrā teritorijā īsteno pēc vienveidīgiem noteikumiem.	
45 ¹	Papildināt ar indikatoru, kas raksturo reģionālo attīstību valstī	Indikators raksturo katra apriņķa IKP uz vienu iedzīvotāju, salīdzinot ar ES vidējo	Nepieciešams veicināt katra reģiona konkurētspēju ES vienotajā tirgū
45 ²	Papildināt ar indikatoru, kas raksturo reģionālo attīstību katra apriņķa ietvaros	Indikators raksturo katras pašvaldības iedzīvotāju atalgojumu, salīdzinot ar valstī vidējo	Nepieciešams raksturot būtiskāko emigrāciju mazinošo faktoru
	Papildināt tekstu ar prioritāti	Prioritāte "Pozitīvo reģionālo atšķirību nostiprināšana"	Līdzšinējais NAP redakcijas teksts ir orientēts sociālajā dimensijā – nelabvēlīgo atšķirību samazināšanai. Līdz ar to ir izjaukts līdzsvars – attīstības pamatā ir konkurence, bet konkurencē var gūt panākumus ar atšķirīgu, inovatīvu pieeju.
	Papildināt tekstu ar rīcības virzienu	Rīcības virziens – Valsts kompetenču decentralizācija	Tādās jomās kā veselības aprūpe, ceļu attīstība un uzturēšana, izglītības organizācija pārmērīga

			koncentrācija un centralizācija ir pārsniegusi kritisko apjomu un kļuvusi par valsts attīstību bremzējošu faktoru. Šim rīcības virzienam jāaveicina strukturālas pārmaiņas.
	Papildināt tekstu ar rīcības virzienu	Rīcības virziens – Apriņķu pašvaldību izveidošana	Teritoriālās pārvaldības modeļa maiņa iesaistīs līdz šim nepietiekami izmantotus resursus valsts attīstībā. Tam nepieciešama vidēja termiņa atbalsta programma.
	Papildināt tekstu ar prioritāti	Prioritāte “Pozitīvo vietējo atšķirību nostiprināšana”	Lai samazinātu depopulāciju no pašvaldību teritorijām, jāveicina iniciatīvu un pēc iespējas atšķirīgāku inovatīvu pieeju katrā no tām. Šādai tendencei nepieciešams valsts atbalsts.
	Papildināt tekstu ar rīcības virzienu	Rīcības virziens – Investoru piesaistīšana un esošās	Ir uzbūvēta sistēma, kas kavē pašvaldību ieinteresētību

		uzņēmējdarbības veicināšana katras pašvaldības teritorijā	veitējās ekonomikas attīstībā. Nepieciešama programma, kas veicinātu atgriezenisko saiti – piesaistot uzņēmējus vai iestādes pieaugtu pašvaldības ienākumi un manta.
	Papildināt tekstu ar rīcības virzienu	Rīcības virziens – Cilvēkkapitāla piesaistīšana un attīstība katras vietējās pašvaldības teritorijā	Katras teritorijas iespējas piesaistīt vai paašai attīstīt kvalitatīvus cilvēkresursus jāvērtē un jāplāno uindividuāli, lietojot daažāadus paņēmienu. Tam nepieciešama īpaša programma.

3) Svītrot sadaļu “NAP2027 telpiskās attīstības perspektīva” un tajā iezīmētos attīstības telpiskos akcentus – virzienus attīstības perspektīvai līdz 2027.gadam pārnest un integrēt attiecīgajās NAP prioritātēs, piem.:

413 – pārnest uz prioritāti “Uzņēmumu konkurētspēja ...”

414 – uz prioritāti Vienota, droša un atvērta sabiedrība

415 – uz “Uzņēmumu konkurētspēja ...”

419 – uz “Kvalitatīva dzīves vide...” un “Tehnoloģisko vide”

420 – uz “Kultūra un sports ...”

422 – uz “Kvalitatīva dzīves vide...”

424- uz “Uzņēmumu konkurētspēja ...”

4) NAP ieskanošās teritoriju attīstības prioritātes un telpiski attīstāmos elementus un norādītās telpas (dzelzceļi - sabiedriskā transporta mugurkauli, multimodālie transporta mezgli, trūkstošie starpreģionu savienojumi, Rīgas metropoles areāls, lielo pilsētu ekonomiskās

ietekmes zonas, funkcionālās pilsētteritorijas, reģionu nomales, pierobeža u.c.) attēlot kartogrāfiskā materiālā. Kartogrāfiski norādīt vietas, “kurās nav dzelzceļa” un kurās tad attiecīgi būs “koncentrēta transporta infrastruktūra...”

- 5) Ņemt vērā, ka starptautiskā izpratnē “pilsēta” ir pilsēta ar vairāk kā 50 000 iedzīvotāju, līdz ar to globālā un ES urbānā politika, ir ļoti kritiski jāizvērtē attiecībā uz Latvijas situāciju un integrāciju NAP.
- 6) Dot terminu skaidrojumus attiecībā uz tekstā plaši pielietoto “pilsētu” un “pilsētu ietekmju teritoriju” nosaukumu klāstu. Ieteikums - izvēloties vienu, divus no tiem un sekojoši to/os lietot tekstā:
  - 7.1. Skaidrot terminus attiecībā uz pilsētu un lielām pilsētām:
    - 7.1.1. “pilsēta”;
    - 7.1.2. ”lielā pilsēta”;
    - 7.1.3. “lielpilsēta”;
    - 7.1.4. “Latvijas lielākās pilsētas”
    - 7.1.5. “piepilsētas”
  - 7) 7.2. Skaidrot terminus attiecībā uz pilsētas ietekmes teritorijām:
    - 7.2.1. “lielo pilsētu ekonomiskās ietekmes zonas”;
    - 7.2.2. “lielo pilsētu ietekmes zonas”;
    - 7.2.3. “funkcionālās pilsētteritorijas”.
- 8) Ņemt vērā, ka Latvijā pēdējā desmitgadē, izņemot Rīgas metropoles areālu, nevienas no minētajām zonām vai teritorijām nav noteiktas.
- 9) Dot terminu skaidrojumus attiecībā uz tekstā plaši pielietotajiem dažādajiem “reģionu” nosaukumiem:
  - 8.1. “Reģioni”;
  - 8.2. “Plānošanas reģioni”;
  - 8.3. “Attālie reģioni”;
  - 8.4. “Rīgas reģions”;
  - 8.5. “Rīgas metropoles areāls”
- 10) Dot terminu skaidrojumus
  - 9.1.apzīmējumam “reģionu nomales”.
  - 9.2. “koncentrēta transporta infrastruktūra, vietās, kur nav dzelzceļa”.

- 11) Veikt izmaiņas tekstā:

Nr.	Esošā redakcija	Piedāvātā redakcija	komentārs
[266]	Bioloģiskās daudzveidības aizsardzības sistēmas pilnveidošana,	Bioloģiskās daudzveidības aizsardzības sistēmas pilnveidošana,	Rīcības virziena uzdevumos pazūd sasaiste ar rīcības virziena mērķi [247] “Sabiedrības pieaugošā

	<p>izstrādājot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas mērķus, rādītājus un pasākumus labvēlīga ES nozīmes biotopu un sugu aizsardzības stāvokļa nodrošināšanai Latvijā</p>	<p>izstrādājot zinātniski pamatotus bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas mērķus, rādītājus un pasākumus labvēlīga ES nozīmes biotopu un sugu aizsardzības stāvokļa nodrošināšanai Latvijā, vienlaikus ievērojot sociālās un ekonomiskās intereses".</p>	<p>vēlme intensīvāk izmantot dabas kapitālu ir laikus līdzsvarojama ar bioloģiskās daudzveidības aizsardzības pasākumiem un jaunākajām zinātniskajām atziņām par dabas resursu ilgtspējīgu un efektīvu izmantošanu. Lai līdzsvarotu saimniecisko darbību un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu dabas kapitāla ilgtspējīgā apsaimniekošanā, šajā plānošanas periodā sabiedrībai jāvienojas par aizsargājamām dabas vērtībām un to platībām līdzsvarā ar tām dabas kapitāla sniegtajām ekonomiskās attīstības iespējām, kas būtiskas reģionu nodarbinātības saglabāšanā, vienlaikus paredzot taisnīgus kompensāciju mehānismus par aizsargājamo teritoriju un vērtību saglabāšanu", jo dominē tikai vienas dabas aizsardzības un bioloģiskās daudzveidības aizsardzības intereses.</p>
[267]	<p>Aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošana to funkcionalitātes uzlabošanai, pakāpeniski ieviešot sugu aizsardzības un dabas aizsardzības plānus</p>	<p>Aizsargājamo dabas teritoriju kompleksa (daudzmērķu) apsaimniekošana atbilstoši jaunākajām zinātnes atziņām to funkcionalitātes uzlabošanai, pakāpeniski ieviešot sugu aizsardzības un dabas aizsardzības plānus</p>	<p>apsaimniekošanā, šajā plānošanas periodā sabiedrībai jāvienojas par aizsargājamām dabas vērtībām un to platībām līdzsvarā ar tām dabas kapitāla sniegtajām ekonomiskās attīstības iespējām, kas būtiskas reģionu nodarbinātības saglabāšanā, vienlaikus paredzot taisnīgus kompensāciju mehānismus par aizsargājamo teritoriju un vērtību saglabāšanu", jo dominē tikai vienas dabas aizsardzības un bioloģiskās daudzveidības aizsardzības intereses.</p>

12) Lūdzam izvērtēt un iekļaut Valmieras pašvaldības priekšlikumus:

1. Prioritāte “Stipras ģimenes, veseli un aktīvi cilvēki”:

1.1.aprakstu papildināt ar veselīga dzīvesveida popularizēšanas veicināšanas nozīmi, kas ir slimību profilakses pamats. Attiecīgais uzdevums tika iesākts NAP 2020 ietvaros un ir turpināms;

1.2.kopumā RV “Uz cilvēku centrēta veselības aprūpe” ietvaros izvirzītie uzdevumi ir saistīti ar veselības nozares kapacitātes celšanu, bet trūkst uzdevumu un analīzes par sabiedrības līdzdalību veselības nozares pietiekama finansējuma nodrošināšanā, piemēram, kvalitatīvās obligāto sociālo iemaksu veikšanas sistēmas izveide, īpaši ņemot vērā, ka 2018. gadā iesāktā veselības aprūpes sistēmas reforma, kas ietvēra obligāto sociālo iemaksu veikšanu kā garantiju iespējai saņemt valsts apmaksātos veselības aprūpes pakalpojumus, netika īstenot pilnā apmērā, tādējādi neradot plānoto finansējuma pienesumu veselības nozarei. Papildus norādām, ka valsts iedzīvotāju līdzmaksājumu veikšana veselības aprūpes sistēmas finansēšana (sociālo iemaksu vai veselības apdrošināšanas formā) ir ierasta attīstīto valstu prakse;

1.3.RV “Psiholoģiskā un emocionālā labklājība” uzdevuma [85] “Uzlabojojot psiholoģisko un emocionālo veselību [...]” mērķa indikatori “Zīdaiņu mirstība” un “Abortu īpatsvars” nav korekti. Tos drīzāk nepieciešams aizstāt ar indikatoru “Apmierinātība ar dzīvi”;

1.4. RV “Psiholoģiskā un emocionālā labklājība” uzdevuma [86] formulējumu aiz vārdiem “stiprinot iekļaujošu izglītību” papildināt ar vārdiem “attīstot asistentu pieejamību izglītības iestādēs”, un aiz vārdiem “sadarbības koordināciju” papildināt ar vārdiem “nodrošinot kvalitatīvu esošo un jaunu, inovatīvu sociālo pakalpojumu attīstību un to pieejamību reģionos”. Ar jauniem, inovatīviem sociālajiem pakalpojumiem saprotot, piemēram, mūzikas terapiju, mākslas terapiju, kanisterapiju, Montesori metodi, u.c.

1.5.RV “Psiholoģiskā un emocionālā labklājība” uzdevumu sarakstu papildināt ar jaunu uzdevumu, kas nosaka, nepieciešamību nodrošināt pietiekamu skaitu kvalitatīvu speciālistu, īpaši reģionos, kas strādā ar pakalpojumu nodrošināšanu vardarbības un krīzes situācijās. Attiecīgajā jomā trūkst kvalificētu psihologu, psihoterapeitu, psihosociālo konsultantu. Kā arī nepieciešams rast risinājumus attiecīgo speciālistu motivēšanai savus darba pienākumus veikt kvalitatīvi;

1.6.RV “Stipras ģimenes paaudzēs” aprakstu nepieciešams papildināt ar papildu izaicinājumiem, ar ko mūsdienās saskaras ģimene kā vērtību

kopums un ģimenes koncepts pēc būtības - darba tirgus internacionalizācija, ģimenes formu diversifikācija un pakāpeniska atteikšanās no modeļa „vīrietis-apgādnieks/sieviete-aprūpētāja”, cilvēku individualitātes stiprināšanās tehnoloģiju attīstības dēļ. Šo izaicinājumu dēļ ir būtiski rast veidu un instrumentus, kā veidot un attīstīt mūsdienām, mūsu valstij aktuālu un realitātē (nevis tikai teorijā) ģimenēm atbalstošu ģimenes politikas jomu.

1.7.RV “Stipras ģimenes paaudzēs” uzdevumu [103] “Remigrācijas veicināšana [..]” nepieciešams pārformulēt, nekonzentrējoties tikai uz remigrējošajām ģimenēm, bet ietvert tajā arī indivīdus, kuri atgriežas vienatnē;

1.8.RV “Sociālā iekļaušana” uzdevuma [119] tekstu aiz vārdiem “kompetences stiprināšana” papildināt ar vārdiem “specializācijas nostiprināšana”. Sociālā darba attīstīšana un specializācijas nostiprināšana ir NAP2020 ietvaros iesākts uzdevums, kas ir turpināms un nozīmīgs kvalitatīvu sociālo pakalpojumu sniegšanas kontekstā. Un vārdu “mūsdienīgu” aizstāt ar vārdu savienojumu “inovatīvu, uz klienta vajadzībām balstītu” un aiz vārdiem sociālo pakalpojumu sniegšanai” papildināt ar vārdu savienojumu “ un attīstībai, pilnveidošanai un pieejamības nodrošināšanai reģionos”.

1.9.RV “Sociālā iekļaušana” uzdevuma [119] formulējumu papildināt ar tekstu “Atbalsta pakalpojumu pieejamība audžuģimenēm un aizbildņiem, kā arī psihologa un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu pieejamība bez vecāku gādības palikušiem bērniem”. Vai izveidot to kā atsevišķu uzdevumu.

2. Prioritāte “Zināšanas un prasmes personības un valsts izaugsmei”:

2.1.RV “Kvalitatīva, pieejama, iekļaujoša izglītība” sadaļas “Izglītība ekonomikas izaugsmei” uzdevumu sarkstu papildināt ar jaunu uzdevumu “Interesu izglītības stiprināšana STEM jomā”, rīcībās ietverot arī konkursu un pasākumu rīkošanu jauniešiem, kuros interešu izglītībā iegūtās zināšanas demonstrēt plašākai sabiedrības daļai;

2.2.Kopumā iesakām RV “Kvalitatīva, pieejama, iekļaujoša izglītība” ietvaros izveidot jaunu sadaļu “Interesu izglītība”, līdzvērtīgi sadaļai “Pieaugušo izglītība”, un attiecīgajā sadaļā koncentrēt visus uzdevumus, kas saistīti ar interešu izglītības nodrošināšanu un attīstīšanu;

2.3. prioritātes ietvaros kopumā analizēts augstākās izglītības sistēmas un zinātnes attīstības potenciāls, un lielākā daļa uzdevumu saistīta tieši ar šo jomu attīstību. Norādām, ka prioritātes aprakstā un uzdevumos trūkst informācijas par pirmsskolas izglītības iestāžu attīstību, standartu noteikšanu

un sasaisti ar sākumskolu. Trūkst plašākas informācijas par sākumskolas un pamatskolas izglītības satura uzlabošanu, kā arī trūkst informācijas, kas aptvertu bērnu karjeras izvēles prasības attīstību, kas ir būtiska vēlākai profesionālu un labi sagatavotu augstskolu studējošo nodrošināšanai.

3. Prioritāte “Kvalitatīva dzīves vide un teritoriju attīstība”:

3.1.RV “Līdzsvarota reģionālā attīstība” netver informāciju un uzdevumus, kas saistīti ar plānoto administratīvi teritoriālo reformu (turpmāk – ATR), kas būtiski ietekmēs turpmāko reģionu attīstības tempu un dzīves kvalitāti tajos. Norādām, ka RV papildināšana ar ATR aspektu ir būtiska;

4. prioritāte “Kultūra un sports aktīvai un pilnvērtīgai dzīvei”:

4.1.aprakstā ietvertu tekstu [352] “[..] kultūras jomas izaicinājumus raksturo nepieciešamība pēc [..]” aizstāt ar tekstu “ [..] kultūras un sporta jomas izaicinājumi ir [..]”;

4.2.RV “Kultūras un sporta devums ilgtspējīgai sabiedrībai” uzdevumu sarakstu papildināt ar jaunu uzdevumu “Augstvērtīga kultūras piedāvājuma attīstīšana reģionos (t.sk. starptautisku mākslinieku piesaiste, kvalitatīvu sadarbības projektu veidošana, jaunu finanšu instrumentu izveide)”, tādējādi veicinot sabiedrības izglītošanos un ceļot profesionālās kultūras (ne tautas mākslas) līmeni reģionos.

5. Projektā trūkst informācijas par komunikāciju ar sabiedrību. Vairākkārt ir pieminēta informēšana, bet praktiski informēšana ir vienvirziena komunikācijas forma, informāciju nododot, bet nerosinot diskusijas, attieksmes paušanu vai uzvedības maiņu, utt. Jo īpaši, ja dokumenta 6.lpp ir minēts, ka “pārmaiņas var notikt tikai iesaistītajām pusēm tās pieņemot un piedaloties to īstenošanā. Tās prasa pārskatīt ierasto, tradicionālo domāšanu un rīcības veidu, mainīt paradumus, attieksmes, izvērtēt esošo mērķu pamatotību un meklēt alternatīvus ceļus, citādus risinājumus to sasniegšanai. Sekmīgas pārmaiņas nevar notikt pašas par sevi, tās ir jāvada, gudri izsverot un aizstāvot Latvijas iedzīvotāju intereses kopējā pasaules attīstības tendenču kontekstā”. Domāšanas un paradumu maiņu nevar rosināt tikai ar vienpusēju informācijas nodošanu, bet gan ar komunikācijas stratēģiju, valsts tēla veidošanas stratēģiju. Valsts tēls projektā minēts, norādot, ka Latviju nevajag pozicionēt tikai kā zaļu valsti, kā arī ka tēlu veido kultūras un sporta aktivitātes, tradīcijas, sasniegumi. Tādējādi ierosinām atsevišķas sadaļas izveidošanu projektā par valsts un pašvaldības komunikācijas stratēģiju, mērķiem, valsts tēla veidošanu, piemēram, “Komunikācija ar sabiedrību”. Jo tā nav tikai informēšana, bet stratēģiska rīcība, kas palīdz sasniegt visus projektā minētos mērķus un prioritātes. Kā

arī lūdzam skaidrot, kāda loma sabiedrības informēšanā par projektā ietvertajiem uzdevumiem būs pašvaldībām.

6. Projektam trūkst sasaistes ar spēkā esošo NAP2020, un esošā plāna izvērtējuma/analīzes par esošā plāna uzdevumu izpildi, tādējādi trūkst vispārēja NAP2027 aktuālo uzdevumu pamatojuma, kā arī NAP2027 trūkst informācijas par tām NAP2020 iesāktajām iniciatīvām, ko nepieciešams turpināt arī NAP 2027 ietvaros. Turpināmo uzdevumu iekļaušana NAP2027 ir būtiska, lai nodrošinātu plānošanas periodu savstarpēju sasaisti un finansējuma mērķtiecīgu novirzīšanu veiksmīgi iesāktiem projektiem.

7. Kopumā projektam trūkst sasaistes ar citiem saskaņotā esošajiem politikas plānošanas dokumentiem, piemēram, “Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam”, “Konceptuālais ziņojums par administratīvi teritoriālo iedalījumu”, “Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021.-2027.gadam”, u.c.;

8. Visā projektā, izņemot dažas prioritātes, kā finansējuma avots uzdevumiem norādīts valsts budžets, pašvaldības budžets un ES fondi ar ko saprotams 2021.-2027.gada plānošanas periodā Latvijai plānotais ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda finansējums, kas ir ierobežots, un neaptver lielāko daļu no projektā plānotajām investīcijām. Trūkst informācijas par citu finansējuma avotu izmantošanu, piemēram, Modernizācijas fonds, Aizsardzības fonds, utt., kas liecina par stratēģiskas u ilgtermiņa plānošanas trūkumu. Norādām, ka projekta tapšanas gaitā būtiski ir konsultēties ar Finanšu ministriju un nozaru ministrijām par dažādu valsts politiku un projektu īstenošanai pieejamo finanšu instrumentu klāstu un finansējuma avotiem.

13) Lūdzam izvērtēt un iekļaut Priekuļu pašvaldības priekšlikumi un komentāri par Latvijas Nacionālā attīstības plāna 2021.-2027.gadam projektu.

Plāns pamatīgi un rūpīgi izstrādāts, kopumā atbalstāms, tomēr Latvijas lauku reģionu sociāli ekonomiskās attīstības tendences liecina par valsts attīstības nelīdzsvarotību. Šāda situācija var apdraudēt NAP 2021.-2027.gadam izvirzīto mērķu sekmīgu un efektīvu sasniegšanu. Lūdzam Nacionālajā attīstības plānā pievērst vairāk uzmanības tieši Latvijas reģionu attīstības vajadzību atspoguļojumam.

1. Priekšlikums. Prioritātes “Kvalitatīva dzīves vide un teritoriju attīstība” formulējumu apmainīt ar “Līdzsvarotu reģionālo attīstību”.

Pirmkārt, šāda izmaiņa precīzāk saskanētu ar nacionālās attīstības vīziju un stratēģisko mērķi – vienlīdzīgas tiesības, vienlīdzīgas iespējas visiem.

Otrkārt, formulējumu maiņa atspoguļotu valsts pārvaldes, pašvaldību un sabiedrības iedzīvotāju tiešo vertikālo saikni jebkādu politisko un sociāli ekonomisko procesu kontekstā.

2. Priekšlikums. Saskaņot prioritātes “Līdzsvarota reģionālā attīstība” rīcības virzienu uzdevumus ar to izpildei nepieciešamajiem resursiem – laiks, materiāli tehniskais nodrošinājums un cilvēkresursu īpašības.

2.1. Valsts uzmanības un finanšu resursu nepietiekamības dēļ Latvijas reģionu attīstībai nepieciešamā materiāli tehniskā bāze Latvijas neatkarības 29 un valsts piederības ES 15 gados noplicinājusies: valsts īpašumā esošās zemes platības aizaug, lauku ceļi kļūst arvien sliktāki, cilvēku dzīvei lauku teritorijās nepieciešamā infrastruktūra, mājas un dzīvokļi noveco tik strauji, ka ar līdzšinējām pašvaldību finansiālajām iespējām nepietiek, lai nodrošinātu lauku reģionos dzīvojošo cilvēku pieeju valsts pakalpojumiem un aktīvu līdzdalību valsts attīstībā.

Nepieciešama rīcības virzienos paredzēto uzdevumu formulēšana pēc SMART principa, tā nodrošinot to atbilstību NAP laika robežām 7 gadi, precizitāti un konkrētību, kāda nepieciešama ne tikai to izpildes kontrolei, bet arī pašvaldībām, uzņēmējiem un iedzīvotājiem pašiem savas attīstības virzienu saskaņošanai ar valsts plāniem.

Nepieciešami īpaši uzdevumi valsts reģionu materiāli tehniskās bāzes nostiprināšanai. Piemēram, tiesiski normatīvā bāze valsts īpašumā esošo lauku teritoriju kopšanai pašvaldību sadarbībā ar vietējiem uzņēmējiem un zemniekiem; īpašu finanšu instrumentu izveide cilvēku dzīvei laukos nepieciešamās infrastruktūras un mājokļu remontam, modernizācijai.

2.2. Latvijas reģionos dzīvojošās sabiedrības kvantitatīvais un kvalitatīvais sastāvs dažādās pašvaldībās ir atšķirīgs, tā dēļ atšķirīgas ir arī pašvaldības iedzīvotāju vajadzības un aktīvas līdzdalības valsts attīstības procesos potenciāls. Lauku pašvaldībās mazāks iedzīvotāju blīvums, vairāk vecu cilvēku, plašākas tās iedzīvotāju grupas, kuru sociāli ekonomiskās aktivitātes potenciāls ir ierobežots: veci ļaudis, cilvēki ar fiziska un garīga rakstura traucējumiem, vardarbības upuri, darba meklētāji un ilgstoši bezdarbnieki, kuriem ir arī ģimenes un bērni. Dažādi valsts pakalpojumi (jo īpaši veselības aprūpe, izglītība un sociāli atbalstītas integrācijas sabiedrībā iespējas) nepieciešami arī viņiem. Pagaidām valsts nodrošinātie pakalpojumi reģionu iedzīvotājiem kļūst arvien nepieejamāki. Jo īpaši veselības aprūpe un izglītība. Trūkst kvalificētu speciālistu: ārsti, skolotāji, inženieri un citi kvalificēti ikdienā nepieciešamu pakalpojumu sniedzēji.

Nepieciešams īpašs valsts atbalsts valsts reģionu cilvēkresursu kapacitātes un attīstības potenciāla stiprināšanai un šai vajadzībai atbilstoši uzdevumi Latvijas nacionālajā attīstības plānā.

Piemēram, valsts atbalsts grantu un finansiālu/materiālu bonusu sistēma pašvaldības attīstībai nepieciešamu speciālistu piesaistei lauku reģioniem (mediķi, skolotāji, inženieri) vai vienkārši cilvēku pārcelšanās uz laukiem atbalstam; darba vidē balstīta profesionālā izglītība un tālmācības iespējas lauku jauniešiem; plašākas pieaugušo izglītības un pārkvalifikācijas iespējas, izmantojot attālinātās mācību iespējas gan Latvijas, gan ārzemju izglītības iestādēs.

Ar mērķtiecīgi organizētu valsts atbalstu Latvijas reģionu un to iedzīvotāju attīstības potenciāla stiprināšanai vēl iespējams panākt līdzsvarotu visas valsts attīstību. Tādā gadījumā līdz 2027.gadam varētu nodrošināt visiem vienlīdzīgas tiesības un iespējas, kā tas paredzēts jaunajā nacionālās attīstības plānā 2021.-2027.gadam.

14) Lūdzam Izziņas tabulā ietvert un izvērtēt arī Ventspils un Liepājas pilsētu priekšlikumus, Priekules novada priekšlikumus un izvērtēt komentārus par Latvijas Nacionālā attīstības plāna 2021.-2027.gadam projektu, kas pievienoti pielikumos.

Pielikumā:

- 1.pielikums. Ventspils pilsētas priekšlikumi.
- 2.pielikums. Liepājas pilsētas priekšlikumi.
- 3.pielikums. Priekules novada priekšlikums.
- 4.pielikums. LPS Domes rezolūcija.

Priekšsēdis

(paraksts*)

Gints Kaminskis

Māris Pūķis 29197602

maris.pukis@lps.lv

Ivita Peipiņa 29197608

ivita.peipina@lps.lv

Gunta Lukstiņa 29188535

gunta.lukstina@lps.lv

* Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.

Latvijas Pašvaldību savienības 30. kongress

Rezolūcija

Rīgā, 2019. gada 17. maijā

Par reģionālo attīstību kā NAP2027 mērķi

Reģionu attīstības līdzsvarošana Nacionālā attīstības plāna 2021.–2027. gadam (turpmāk – NAP2027) projekta izstrādes gaitā ir izslēgta no mērķiem.

Ne Nacionālais attīstības plāns 2014.–2020. gadam, ne NAP2027 projekts nepilda Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam (“Latvija 2030”) ietvertu telpiskās perspektīvas uzdevumu, tai skaitā netiek izmantotas iespējas piesaistīt ES Lauku attīstības fonda līdzekļus infrastruktūras attīstībai laukos un mazpilsētās.

Līdz šim nacionālās attīstības plānos ekonomikas veicināšana un mērķis pelnīt nav bijusi reāla prioritāte.

Latvijas Pašvaldību savienības kongress aicina Ministru kabinetu un Saeimu nodrošināt, ka:

- 1) trīs NAP2027 pamatmērķos iekļauj reģionālo attīstību;
- 2) darbības virzienos iekļauj pilsētu programmu un lauku infrastruktūras attīstības programmu;
- 3) ja pēc konsultācijām ar pašvaldībām un iedzīvotājiem tiks turpināta administratīvi teritoriālā reforma, tad
  - tiek paredzēts atbalsts uzņēmējdarbības dažādošanai un produktivitātes veicināšanai katrā novadā;
  - tiek paredzētas kompensācijas pakalpojumu pieejamībai un nomales efekta mazināšanai.

LPS priekšsēdis

Gints Kaminskis